

Brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Singapūru tā pašreizējā formā Eiropas Savienība nevar noslēgt viena pati

Nolīguma noteikumi par ārvalstu ieguldījumiem, kas nav tiešie ieguldījumi, kā arī noteikumi, kas attiecas uz ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanu, neietilpst Savienības ekskluzīvajā kompetencē, un tādējādi nolīgumu tā pašreizējā veidolā nevar noslēgt bez dalībvalstu līdzdalības

2013. gada 20. septembrī Eiropas Savienība un Singapūra parafēja brīvās tirdzniecības nolīguma tekstu. Tas ir viens no pirmajiem divpusējiem tā dēvētajiem “jaunās paaudzes” brīvās tirdzniecības nolīgumiem, proti, tirdzniecības nolīgums, kurā papildus tradicionālajiem noteikumiem saistībā ar preču un pakalpojumu tirdzniecības jomā pastāvošo muitas nodokļu un netarifa šķēršļu samazināšanu ir ietverti noteikumi dažādās ar tirdzniecību saistītās jomās, kā, piemēram, intelektuālā īpašuma aizsardzība, ieguldījumi, publiskais iepirkums, konkurence un ilgtspējīga attīstība.

Komisija vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt atzinumu, lai noteiktu, vai Savienībai ir ekskluzīva kompetence vienai parakstīt un noslēgt paredzēto nolīgumu. Komisija un Parlaments apgalvo, ka tas tā ir. Padome un visu to dalībvalstu valdības, kuras ir iesniegušas apsvērumus Tiesā¹, apgalvo, ka Savienība nevar viena pati noslēgt nolīgumu, jo atsevišķas nolīguma daļas ietilpst Savienības un tās dalībvalstu dalītajā kompetencē vai pat dalībvalstu ekskluzīvajā kompetencē.

Savā šodien sniegtajā atzinumā Tiesa, vispirms precizējusi, ka atzinums attiecas tikai uz to, vai Savienībai ir ekskluzīva kompetence, nevis uz nolīguma satura saderību ar Savienības tiesībām, atzīst, ka **brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Singapūru tā pašreizējā formā Eiropas Savienība nevar noslēgt viena pati**, jo atsevišķi no paredzētajiem noteikumiem ietilpst Savienības un tās dalībvalstu dalītajā kompetencē (rezolūtīvā daļa). No tā izriet, ka **brīvās tirdzniecības nolīgumu ar Singapūru tā pašreizējā veidolā Savienība un tās dalībvalstis var noslēgt, tikai darbojoties kopā**.

It īpaši Tiesa atzīst, ka **Savienībai ir ekskluzīva kompetence** attiecībā uz tām nolīguma daļām, kas attiecas uz šādām jomām:

- piekļuve Savienības un Singapūras tirgiem saistībā ar precēm un pakalpojumiem (tostarp visiem pārvadājuma pakalpojumiem²), kā arī publiskā iepirkuma un enerģijas ražošanas no atjaunojamiem resursiem jomā;
- noteikumi to ārvalstu tiešo ieguldījumu aizsardzības jomā, ko Singapūras pilsoņi veic Savienībā (un otrādi);
- noteikumi intelektuālā īpašuma tiesību jomā;

¹ Rakstveida apsvērumus iesniedza visas dalībvalstis, izņemot Beļģiju, Horvātiju, Igauniju un Zviedriju. Beļģija tomēr piedalījās tiesas sēdē un sniedza mutvārdu apsvērumus.

² Gan saistībā ar jūras pārvadājumiem, gan dzelzceļa pārvadājumiem un autopārvadājumiem Tiesa uzskata, ka paredzētajā nolīgumā šajā ziņā ietvertās saistības var ietekmēt Savienības tiesisko regulējumu vai mainīt tā darbības jomu, tādēļ atbilstoši LESD 3. panta 2. punktam Savienībai ir ekskluzīva kompetence apstiprināt šādas saistības.

- noteikumi, kuru mērķis ir apkarot darbības, kas vērstas pret konkurenci, un reglamentēt koncentrācijas, monopolus un substīdijas;
- noteikumi ilgtspējīgas attīstības jomā (Tiesa konstatē, ka ilgtspējīgas attīstības mērķis šobrīd ir Savienības kopējās tirdzniecības politikas neatņemama sastāvdaļa un ka paredzētā nolīguma mērķis ir pakārtot tirdzniecības starp Savienību un Singapūru liberalizēšanu nosacījumam, ka puses ievēro savas starptautiskās saistības darba ņēmēju sociālās aizsardzības un vides aizsardzības jomā);
- noteikumi par apmaiņu ar informāciju un paziņošanas, pārbaudes, sadarbības, mediācijas, pārredzamības un pušu strīdu izšķiršanas jomā pastāvošajiem pienākumiem, ja vien šie noteikumi nav saistīti ar ārvalstu ieguldījumiem, kas nav tiešie ieguldījumi (skat. iepriekš).

Visbeidzot, Tiesas ieskatā, **Savienībai nav ekskluzīvas kompetences tikai saistībā ar divām nolīguma daļām**, proti, **ārvalstu ieguldījumiem, kas nav tiešie ieguldījumi** ("portfeļa" ieguldījumi, kas tiek veikti bez nodoma ietekmēt uzņēmuma vadību un kontroli), un **ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanu**.

Lai Savienībai būtu ekskluzīva kompetence ārvalstu ieguldījumu, kas nav tiešie ieguldījumi, jomā, nolīguma noslēgšanai ir jāietekmē Savienības tiesību akti vai jāmaina to darbības joma. Tā kā tas tā nav, Tiesa secina, ka Savienībai nav ekskluzīvas kompetences. Tai turpretī ir dalīta kompetence ar dalībvalstīm. Šis secinājums ir attiecināms arī uz noteikumiem par apmaiņu ar informāciju un paziņošanas, pārbaudes, sadarbības, mediācijas, pārredzamības un pušu strīdu izšķiršanas pienākumiem saistībā ar ārvalstu ieguldījumiem, kas nav tiešie ieguldījumi (skat. iepriekš).

Arī ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanas režīms ietilpst Savienības un tās dalībvalstu dalītajā kompetencē. Šāds režīms, atbilstoši kuram strīdi ir izslēgti no dalībvalstu tiesu jurisdikcijas, nevar tikt ieviests bez dalībvalstu piekrišanas.

No tā izriet, ka brīvās tirdzniecības nolīgumu tā pašreizējā formā var noslēgt tikai Savienība un tās dalībvalstis, darbojoties kopā.

ATGĀDINĀJUMS: Jebkura dalībvalsts, Eiropas Parlaments, Padome vai Komisija var saņemt Tiesas atzinumu par to, vai paredzētais nolīgums ir saderīgs ar Līgumu noteikumiem, vai par kompetenci slēgt šādu nolīgumu. Ja Tiesas atzinums ir nelabvēlīgs, paredzētais nolīgums nevar stāties spēkā, kamēr tas nav grozīts vai kamēr Līgumi nav pārskatīti.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns atzinuma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Atzinuma nolasīšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106